

ไขปัญหาของคนขี่สงสัย

อาหารสมอง : วีรกร ตรีเศศ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 1468

วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2551

หน้า 44

คนขี่สงสัยทั้งหลายอาจมีความสงสัยน้อยลงหรือมากขึ้นจากการพยายามคลี่คลายข้อสงสัยบางประการด้วยข้อเขียนนี้ โดยผู้เขียนที่มีนิสัยเช่นเดียวกัน

เรื่องแรก เหตุใดห้างสรรพสินค้าทั้งหลายในโลกรวมทั้งไทย จึงมักจัดส่วนที่ขายเสื้อผ้าผู้ชายไว้ชั้นล่างสุด หรือไม่กี่ต่ำกว่าชั้นของผู้หญิงเสมอ

ทั้งหญิงและชายอยากแต่งตัวดี สวยงดงามเหมือนกัน แต่ดูเหมือนผู้หญิงจะจริงจังในเรื่องการแต่งกายมากกว่าผู้ชายโดยทั่วไป สถิติของประเทศพัฒนาแล้วระบุว่าหญิงจ่ายเงินเครื่องแต่งตัวมากกว่าชายหนึ่งเท่าตัว และการซื้อoppingเสื้อผ้าเป็นเรื่องสำคัญมากกว่าชายมาก

การจัดเสื้อผ้าชายไว้ในชั้นที่เข้าถึงได้สะดวกคือชั้นล่างๆ จึงมีโอกาสขายได้ยอดสูงกว่าการวางไว้ในชั้นที่ผู้ชายทั้งหลาย ซึ่งชี้แจงต้องเดินหาอย่างแน่นอน นอกจากนี้ภรรยา มักซื้อเสื้อผ้าให้สามีมากกว่าสามีซื้อให้ภรรยา การวางเสื้อผ้าชายไว้ในชั้นที่ภรรยาต้องผ่านจึงเพิ่มโอกาสขายเสื้อผ้ายิ่งขึ้น

ขอแถมว่าเมื่อไปห้างสรรพสินค้าแล้วมองหาห้องน้ำ จะสังเกตเห็นคราบที่ถ้าเจอตรงตำแหน่งใดของชั้น หากไปชั้นอื่นอีกก็จะเจออยู่ในตำแหน่งที่ตรงกัน ในแนวตั้งเสมอ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็คือต้นทุนในการก่อสร้าง เจาะ เดิน ท่อน้ำเสีย น้ำทิ้ง และน้ำดีของห้องน้ำจะสูงกว่าหากวางไว้ประอะหลายตำแหน่งของชั้น โรงแรมใหญ่ๆ ก็เป็นเช่นเดียวกัน ถ้ารับข้อสังเกตนี้แล้วรับรองว่า คราวหน้าหาห้องน้ำทันเวลาแน่นอนครับ

เรื่องที่สอง ทำไมกฎหมายหลายประเทศบังคับให้มีที่นั่งพิเศษซึ่งมีสายรัดเพื่อความปลอดภัยในรถยนต์สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 2 ขวบ แต่สำหรับเครื่องบินที่อันตรายกว่าเป็นอันมากกลับไม่บังคับให้เด็กเล็กต้องนั่งและรัดเข็มขัด

คำตอบอาจเป็นว่าถ้าเกิดอะไรขึ้นกับเครื่องบินยังงี้ก็ตายแน่ ไม่ว่าจะมียูนิฟอร์มและมีสายรัดหรือไม่ แต่กับรถยนต์นั้นมันไม่แน่ แต่บางคนอาจแย้งว่าบางกรณีที่ไม่รุนแรง เช่น ร่วงซ้ๆ ตกรันเวย์ สายรัดเช่นนี้ก็ช่วยเพิ่มความปลอดภัยได้มาก

คำตอบที่ดีกว่าก็คือเมื่อมีที่นั่งแล้วการใช้สายรัดเด็กไม่ทำให้ต้นทุนส่วนเพิ่มจากการใช้สายรัดเพิ่มขึ้น (marginal cost ของการรัดสายเท่ากับศูนย์) แต่ประโยชน์ส่วนเพิ่มที่ได้รับจากการรัดสาย (marginal benefit) มีมาก เมื่อต้นทุนส่วนเพิ่มเป็นศูนย์ แต่ประโยชน์ส่วนเพิ่มมีมาก เพราะทำให้เด็กปลอดภัยยิ่งขึ้น การรัดสายเข็มขัดจึงมีเหตุมีผล

แต่เมื่อขึ้นเครื่องบิน ถ้าจะมีการรัดสายเข็มขัดเช่นนี้ได้แม้ที่อุณหภูมิขึ้นไปจะต้องมีที่นั่งเพื่อรัดสายให้ลูก และที่นั่งนั้นจะได้มากด้วยการซื้อที่นั่งเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งที่นั่งในราคาหลายบาทมาก ด้วยเหตุนี้จึงไม่มีการรัดสาย เพื่อความปลอดภัยให้ลูก สายการบินก็รู้ว่าจะเป็นการบังคับมากเกินไปให้ซื้อที่นั่งเพิ่ม และรัดเข็มขัดเพื่อความปลอดภัย ถ้าสายการบินหนึ่งบังคับแต่สายอื่นไม่บังคับก็ทำให้เสียประโยชน์ทางธุรกิจ

สายการบินจึงทำได้เพียงให้อุ้มลูกไว้บนตัก โดยหวังว่าแขนที่โอบกอดของแม่จะทำหน้าที่เหมือนสายคาด ซึ่งโดยแท้จริงแล้วผู้โดยสารคาดและเบาะที่ป้องกันต้นคอของที่นั่งไม่ได้เลย

พ่อแม่อาจไม่กล้าพูดว่ามันแพงเกินไปที่จะซื้อที่นั่งให้ลูกเพื่อจะได้มีสายคาดเพื่อความปลอดภัยจริงๆ แต่ในความเป็นจริงแล้วมันก็คือความจริงนั้นแหละว่ายอมเสี่ยงกอดลูก โดยมีความปลอดภัยน้อยลงเวลาเครื่องบินขึ้น และลงอย่างทุนเงินไปพอควร สายการบินก็รู้ว่าปลอดภัยที่สุดก็คือเด็กมีที่นั่งและมีสายคาด แต่ก็ยอมตกลงให้เป็น second best (ดีที่สุดลำดับที่สอง) สำหรับเด็กเพราะเงื่อนไขมันบังคับ

เรื่องที่สาม เหตุใดร้าน Victoria's Secret ที่มีชื่อในระดับโลกในการขายเครื่องชั้นในผู้หญิงราคาสูง (ไม่ใช่ชื่อ

โรงนวดในบ้านเรา) จึงผลิตเสื้อชั้นใน (bra) หรือกางเกงในประดับเพชรมูลค่านับล้านเหรียญที่ไม่มีใครซื้อใส่จริงๆ

ในทศวรรษที่ผ่านมา ทุกปีบริษัทอเมริกันแห่งนี้จะผลิตชุดชั้นในประดับเพชรพลอยราคาเป็นล้านๆ เหรียญและโชว์ไว้ในแคตตาล็อกขายสินค้าสำหรับฤดูกาลคริสต์มาส

บริษัทเริ่มในปี 1996 ด้วยการสร้าง Miracle bra ประดับด้วยเพชรมูลค่า 1 ล้านเหรียญ ปีต่อมาสร้าง bra ประดับด้วยเพชร และพลอยมูลค่า 3 ล้านเหรียญใส่โชว์โดยดาราตั้งให้ชาวโลกเห็นและทำทุกปีดังนี้เรื่อยมาพร้อมกับตีพิมพ์ภาพลงในแคตตาล็อก และในปี 2006 สร้าง Diamond Fantasy bra มูลค่า 6.5 ล้านเหรียญให้สุดๆ กันไปเลย

คำถามก็คือ Victoria's Secret เสียเงินเสียทองมากมายเช่นนี้ไปทำไม ในเมื่อไม่เคยมีใครซื้อเสื้อชั้นในเหล่านี้ และบริษัทก็ไม่ได้คาดว่ามีใครซื้อด้วย?

คำตอบอาจเป็นว่าต้องการสร้างความสนใจจากสื่อและจากผู้อาจเป็นลูกค้าในอนาคต ยิ่งแต่ละปี Super bra เพิ่มความยิ่งใหญ่เพียงใดก็ยิ่งเป็นข่าวขึ้นเพียงนั้น การคาดคะเนของสื่อและผู้คนก่อนที่ Super bra จะออกมาในแต่ละปีเป็นข่าวได้พอๆ กับเมื่อมันออกมาโชว์ตัว

brand name ของ Victoria's Secret ส่วนหนึ่งถูกสร้างขึ้นด้วยกลวิธีการตลาดนี้ บริษัทรู้ดีว่าถึงจะไม่มีใครซื้อก็ไม่เป็นไร เมื่อมันผ่านไปก็สามารถเอาเพชรจาก Super bra เก๋มารีไซเคิลได้ (อย่าลืมน่าว่าภาวะโลกร้อนลดได้เพราะรีไซเคิล)

ประโยชน์สำคัญที่บริษัทได้จากกลวิธีนี้ก็คือการที่ภาพของ Super bra ไปปรากฏในแคตตาล็อกทำให้เกิดการขยับขึ้นของยอดเงินเฉลี่ยอ้างอิงที่ผู้ซื้อคิดว่าเหมาะสม สำหรับการซื้อให้เป็นของขวัญ เมื่อถูกทำให้คิดว่ามีบางคนที่อาจซื้อ Super bra มูลค่าเหยียบล้านๆ เหรียญ การซื้อสินค้าในวงเงินสองร้อยสามร้อยเหรียญต่อชิ้นเป็นของขวัญ จึงไม่ดูผิดปกติหรือฟ้นเฟื่องอีกต่อไป ผลที่เกิดขึ้นตามมาก็คือยอดขายของบริษัทสูงขึ้น เพราะกรอบอ้างอิงของการใช้จ่ายเป็นของขวัญถูกขยับขึ้น

เมื่อภาพ Super bra ถูกรวมไว้ในแคตตาล็อกของสินค้าก็ทำให้สินค้าเหล่านี้ดูมีระดับขึ้นมากทีเดียว นอกเหนือจากความทรงจำของสินค้าในตัวของมันเองแล้ว

สุดท้ายเคยสงสัยบ้างไหมว่าเหตุใดโฆษณาขายนาฬิกาทุกเรือนในทุกสื่อจะแสดงเวลา 10.10 น. ด้วยกันทั้งนั้น คำตอบก็คือเพราะมันสร้างความงดงามอย่างสมดุลให้แก่หน้าปัดนาฬิกาที่โฆษณาและเข็มทั้งสองจะไม่บังยี่ห้ออีกด้วย

เครื่องเคียงอาหารสมอง

ผมมีหลายข้อสังเกตตั้งเคยที่อยากนำมาถกคิดร่วมกัน

สื่อต่างๆ ออกชื่อหมู่เกาะ Bahamas (ชื่อทางการคือ Commonwealth of The Bahamas) ว่า "บาฮามัส" ก็ให้สงสัยเพราะเคยได้ยินว่า "บาฮามา" เมื่อตรวจสอบแล้วก็พบว่าชื่อเรียกถูกครับ ชื่อพวกนี้เป็นชื่อเฉพาะ จึงออกเสียงได้ประหลาดๆ ต่างออกไปจากตัวอักษร เช่น รัฐ Arkansas นั้น คือ "รัฐอาแคนซอร์" (มาจากชื่อของอินเดียแดง) ในขณะที่รัฐ Kansas ออกเสียงว่า "แคนซัส" (รัฐกำลังตั้งเพราะเป็นบ้านเกิดของตายายและแม่ที่เป็นคนผิวขาวของ Barack Obama ตัวเต็งประธานาธิบดีสหรัฐในขณะนี้)

ดูหนังฮอลลีวูดแล้วมักเห็นฝรั่งถูกเรียกโดยคนอเมริกาใต้ที่พูดภาษาสเปนว่า Gringo เรานึกว่าหมายถึงฝรั่งอเมริกันจริงๆ แล้วหมายถึงคนที่ภาษาแม่ไม่ใช่ภาษาสเปน โดยเฉพาะพวกที่ภาษาแม่คืออังกฤษ ดังนั้นคนสเปนผิวขาวจึงไม่ใช่ Gringo แน่นนอน ส่วนคนฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี เป็น Gringo

ภาษาแม่ (Mother Tongue แปลตรงตัวว่าลิ้นแม่) คือภาษาที่แต่ละคนถนัดที่สุด (ที่เรียกว่าภาษาแม่แทนจะเป็นภาษาพ่อ อาจเป็นเพราะว่าในบ้านแม่มักพูดมากกว่าพ่อก็เป็นได้) แต่ในประเทศหนึ่งอาจมีประชาชนที่มีภาษาแม่แตกต่างกันอยู่ร่วมกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีกติกา กำหนดภาษาที่ใช้ร่วมกัน เช่น คนติมอร์ตะวันออก มีคนส่วนใหญ่ที่ภาษาแม่ คือ Tetum บางส่วนภาษาแม่คืออินโดนีเซีย และบางส่วนของโปรตุเกส แต่ภาษาที่ถูกระบุกำหนดให้ใช้เป็นภาษาหลักร่วมกัน มีสองภาษาคือ โปรตุเกส และ Tetum

ในกรณีนี้ทั้งสองภาษาจึงตรงกับคำฝรั่งเศสที่ใช้กันในภาษาอังกฤษว่า lingua franca สำหรับประเทศไทยไม่ซับซ้อน ภาษาแม่และ lingua franca ตรงกันคือภาษาไทย

น้ำจิ้มอาหารสมอง

All men are fools, differing only in degrees.

มนุษย์ทุกคนล้วนโง่เขลา เพียงแต่มีระดับที่แตกต่างกัน
เท่านั้น

(สุภาวดีฝรั่งเศส)